

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ

Republika e Maqedonisë
AVOKATI I POPULLIT

O M B U D S M A N
Republic of Macedonia

Народниот правобранител - Национален превентивен механизам (НПМ) на **18.06.2014** година спроведе последователна посета на **Психијатриската болница „Скопје“-Бардовци** во придружба на надворешни соработници од Здружението на психијатри, Здружението на социјални работници и Здружението на медицински сестри, техничари и акушери, врз основ на претходно склучен Меморандум за соработка.

Целта на последователната посета е следење над спроведувањето на препораките од посебниот извештај на НПМ од 2012 година и идентификување на ризици заради спречување на тортура или друг вид на сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување.

Посетата на **Психијатриската болница „Скопје“** се спроведе во неколку чекори. Тимот на НПМ спроведе разговор со управата на болницата, а потоа се подели на два подтима и изврши увид во акутното одделение, судското одделение, одделението за ургентна психијатрија, алкохолното одделение, одделението за продолжено лекување, рехабилитација и ресоцијализација, одделението за продолжено лекување и нега (машки и женски оддел), одделението за психогеријатрија, одделението за психијатриска рехабилитација (Хостел), како и одделот за окупациона терапија, кујната, трпезаријата и магацинот за прехранбени и други производи. При посетата беше спроведен и увид во медицински досиеја во посетените одделенија, како и документацијата за фиксација.

НПМ спроведе таргетирана посета која се фокусираше на неколку негативни констатации од посебниот извештај од 2012 година и проверка над спроведувањето на дадените препораки за подобрување на состојбите и елиминирање на недостатоците и ризиците кои би можеле да доведат до тортура или друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување.

Исто така беа забележани и нови состојби за кои се бара преземање на соодветни мерки, кои покрај препораките од 2012 година се упатени како нови препораки од последователната посета.

НПМ при последователната посета утврди дека препораките на Народниот правобранител-Национален превентивен механизам доставени по посетата остварена во месец ноември 2012 беа делумно спроведени. Само неколку од препораките беа целосно имплементирани, а неколку воопшто не беа имплементирани.

За време на посетата на Психијатриската болница Скопје НПМ не доби поплака за односот на медицинскиот персонал, како и за употреба на прекумерна сила. Дел од пациентите истакнаа задоволство од исхраната (за квалитетот и квантитетот на исхраната), меѓутоа имаше и пациенти кои што се делумно задоволни од исхраната и истите истакна дека имаат потреба од повеќе месо и зеленчук. Во дел од посетените

одделенија беа забележани стари душеци и постелнина и потребно е нивно редовно менување, како и дезинфекција заради спречување на ширење на болести или пренесување на различни штетници.

За време на првата посета беше констатирано дека болницата располага со кадар кој нецелосно ги задоволува потребите на оваа установа. НПМ при последователната посета констатираше дека, иако се спроведени одредени вработувања, болницата се уште има недостаток од соодветен стручен кадар за спроведување на сите планирани активности.

НПМ беше информиран и за тековниот процес на реновирање и изградба на нови одделенија во состав на установата. Бидејќи градежните активности продолжуваат и понатаму беа забележани мешања на категориите на пациенти, особено во делот на хроничното одделение.

При последователната посета НПМ заклучи дека болницата и понатаму ја користи старата форма на согласност во која стои дека е потребно одобрение од лекар за доброволното напуштање на болницата од страна на пациентот, што истовремено е спротивно на член 27 Законот за заштита на правата на пациентите кој пропишува процедура за доброволно напуштање на здравствената установа без најава.

НПМ при последователната посета, од разговорот со неколку медицински сестри беше информиран дека туширањето во некои одделенија се спроведува индивидуално, но има и мала група на пациенти кои се во полоша состојба (не се во можност самите да се тушираат), истите се тушираат заедно со помош на медицинските сестри. Во интерното одделение НПМ тимот доби податок дека пациентите од овој оддел се тушираат индивидуално и секогаш во присуство на една медицинска сестра.

НПМ при последователната посета констатираше дека тимот на одделението за работна терапија секојдневно ги организира своите активности во сите одделенија, како и во центрите за ментално здравје во заедницата. Сепак, овој сектор е ограничен поради потребите од нови човечки ресурси, како и одредување на посебен буџет за овој значаен сегмент на процесите на тертман и социјална рехабилитација на лицата со ментални болести. НПМ при последователната посета утврди дека пациентите се вклучени во окупационата терапија, меѓутоа не на задоволително ниво и дека е потребно дополнително да се стимулираат за вклучување во овој вид на терапија.

Како резултат на реализираната последователна посета Националниот превентивен механизам подготви извештај во кој ги констатираше состојбите и даде соодветни препораки упатени до Министерството за здравство и до ЈЗУ Психијатриска болница „Скопје“ со цел да се елиминираат недостатоците и ризиците.